

Bebz tam autors mehgina apšūmet Letgalijas robesčas. Imera (Imeros upe — tagadejā Sede) ir tās apgabals ap Ķhweli un Čhremi; Tolawa ir Gaujas augsfērējais apgabals: Walmeeras-Trikates novads no Rubenes draudzes un Burtneekiem līdz Gaujeenei. Pee Tolawas peeder kā sevišķa dala arī daudzinātā Autina, tās ir Walmeera, kura sawu wahrdu „Woldemaria” dabujusi no Woldemara, kahda iš Pleskawas padzīhta sīksta, kuriš sawu meitu bija apprežinājis biskaba Alberta brahlim, un pats bija kļuvis par Autinas un Idumaeas „adwokatu”, t. i. fogi. Beidsot pee Letgalijas wehl peeder „lelā austuma puše”: deenwidus austuma Vidseme, no Kokneses, Peebalgas un Aluknes sahlot, kā arī tagadejā Polijas Vidseme (Inflantija).

Preefsch teem apgabaleem, kuri atrodahs deenwidōs no Daugawas, pehtischna pahr tautu dīshwi un stahwokli ir gruhtaka, tamdeht ka tē wairak naw Latweeschu Indrika kronikas sinu. No Bunges klaijā laistōs rakstōs un dokumentōs no 13. gadu simtēna un wehl drusku tālak, bet ari fewišķi dokumentōs no 1254. un 1271. gada, kuri sīmējahs us semes dalischanu starp Doma kapitulu, arklībiskabu un ordeni, atrodahs wairak nekā 400 wahrdi, kuri ar tagadejēm wahrdeem bija jaſalihdsina un tad geografiſki janodibina, bes tam walodas sinā dauds-fahrt jahapahrlabo un tad tikai wehl beidsot etnografiſķā sinā janosala. Scheit autors atspēhko ari Döringa domas, pēzīz kurzam esot jaſchau-bahs, waj Semgaleeschi esot Latweeschu zilts. Autors, dibinadamees us walodas likumeem, gaifši peerahda, ka Semgaleeschi esot bijuschi tihri Latweeschi. Scheit Bielensteins pahrspreesch un iſrunajahs ari pahr Watsona un Wiedemana pehtijumeem. Proti: Watsons uſſlata no Latweeschu Indrika minetos Wendus par Slahweem, Wiedemanns par Someem. Bielensteins peerahda, ka ūchee Bendi bijuschi Latweeschi, kas preefschwehsturigōs laikōs zaur Kuhreem no Wentaš lejas gala padſihti un wiſpirms nometuſchees us dīshwi pēzīz „mons antiquus“ (wezā falna), t. i. tai weetā, kur atrodahs tagadejā Rībga, — us lahda pilskalnina tagadejahs esplanades tuwumā. Kad Kuhri winus ari no ūcheijenes padſinuſchi, tad tee dewuſchees pēzīz ūcheem zilts-brah-leem us Zehfim, no kam tad Zehfis ari dabujuschas fawu Wahzu no-faukumu „Wenden“. Bitadas ir Bielensteina domas ari pahr abu ūcho wiſhru pehtijumeem, atteezotees us Kuhreem, kurus Watsons notura par Latweescheem, Wiedemanns par Someem. Bielensteins rāhda, ka abeem pehtnekeem fawa dala taisnibas. — Kuhri zehluschees no Someem, — tā tad ir ari rada Līhweem un Igauneeem. Bet wehsturigajā laikā ar wahrdi „Kuhri“ ne-apſiħmeja wiſ wairs lahdu tautu, zilts, bet tas ar laiku pahrwehrtees par wahrdi, ar kuru kopigi apſiħmeja Kursemes puſſalas wiſus eedſiħwotajus. Tā tad „Kuhri“ wahrda pirmatnejais etnografiſķais jehdseens pahrgahjis wehsturiskā jehdseenā. Tā pahr-wehrtuſchees wezee „Kopcs“ jeb „Cori“ tagadejōs „Korländer’ōs“ (Kurzemneelōs), ka wehl ūcho baltu deen’ tagadejahs pa-audses wez-tehwi dehwejuſchees.

(Turpmal beigumß.)

No ahsrsemehnt.

Belgija. Starptautiskais kongresss, kurā no visām seimēm sozialdemokrātu delegati bija eeraduschees, pahr to spresdams, kādā viņš visām kongressam varenu pastāvīgāko pasaules kārtību apgāst, starp zītu arī atšķis par vairākīgu, vihreeshēm un seewesheem dot itin visās leetās vēnadas teesības. „Brihwprahības princīps” nēfaderot ar daschadu kārtu pastāvēshānu, un tamdeikt arī seeweetehm kārā finālā vairākot buht lihdsīgahm vihreeshēm. Tā tad nu laikam gan vihreem buhs jāpaleek par behrnu sīhditajeem un aukletajeem, kurpretim winu seewas ar bungahm un eerotsheem dosēs kara deenestā.

Franzija. Parīzē tagad stārp ziteem augsteem kungeem, usturahs arī Serbijas jaunais lehninsch, kas ne sen weesojahs Pehterburgā un Wihne. — Frantschu kara lugu flote, no Pehterburgas us mahjahm brauzot, peeturejusi pēc Anglijas kara oītas Portsmouses un tur no pāshas lehninenes Wiktorijas tikusi laipni apsweizinata. — Lehninene, pēc smotras pār Frantschu kara kugeem, pēsuhtijusi Franzijas presidentam telegramu, kurā ta iissakahs, ka esot bijusi preeziga, fanemt admiralu Scherwē'u un wina ofizeerus, un apbrihnojusi Frantschu kugus. — Us Martinikas salas plōsijusees aula, kura, neskaitot tos, kas us juhras dabujuschi galu, us sauf'semes nomaitajusi 340 zilwelu.

Portugalija. Portugalijā tagad leeliskā mehrā influēnzas sehrga plosahs. Beenā vāsfā vilsehtā, Oportoā, 2000 zilwelku faslimusdi.

Mumenija. Kronaprinzis no fawa nodoma, prezet Wakareskas jaunkundsi, atkahpees, tamdehl ka tilskab lehninsch, ka ari wiss ministeri un tautas weetneeki issfazijuschees, ka winam tad buhtu ja-otteizahs no troxa. Bet lehninene, aif dußmahm pahr fawas wehleschanahs ne- isdofchanos, aibraukusi us ahrsemehm un tur palikuft flima. Wina esot draudejusi, ka drihsak nenahfschot mahjäss, lihds kamehr kronaprin- zim tilschot atwehlets, Wakareskas jaunkundsi prezet.

Turzija. Bahžu awisei „Berliner Tageblatt“ teek siots, ka Urabeeshi, kas sadumpejuschees pret Turku waldibu un no tahs tagad teek apkaroti, no Anglijas dabonot naudas un eerotschu pabalstu. Angli ari esot ihstenee usmušinataji us dumpi.

Tschile. Deenwidus-Amerikas walstii, Tschile, jau ilgi plosahs loti asinains partiju karfch. Walsts presidenta Balmazeda pretineeli, gandrihs wifus kara kugus un kahdas seemelu puves gubernas dabuju-
schi sawâ tokâ, ar wiseem spehleem zihniyahs, Balmazedam atnemt wifu waru, kas teem beidsot ari isdewees. Dumpineeli eenehmuschi galwas pilsehtu Walparaiso. Balmazeds pats aisbehdsis, un wina generali kritischi laujâ.

No eeksfchsemehit.

No Pehterburgas. Keisara Majestete, pehz tam, kad Trokamantineeks, no Maslawas un Pehterburgas eedsihwotajeem jo sirsnigi un preezigi apsweizinats, no sawa tahtla zekojuma ap Ussiju un zaur Sibitiju bija pahrbrauzis mahjas, lihds ar Sawu Augsto Laulato Draudjeni un Saweem Behrneem dewees us Dahniyu.

No Bezkawas meestina, 3. Augustà. Bezkawâ tagad ir naiga kustefchanahs manama. Schihdini skeen us wifahm pufehm, ta kâ fludras; jo ruseem tagad ir labs tigrus. Dod par mehru 3 rubl. 40 kap.; bet newar wis nela dauds dabut, jo tee wifseem wehl mirkst us lauka. — Schogad kahdam kabatu meisterim Greeses tigrû ne-isde-wahs wis lahga; jo kahds to bija nolehris pee kabatas, makeli ahrâ schmaugot, un tad, ta fakot, pee ta weena Schihda sagahja wifs tigrus, un latrs dewa tam fawu meteenu. — Tapat to deenu kahdam Leischu faimneeklam tigrs nosagts ar wifu aissuhgu; tikai rati atstahti. Raikam to tam naw bijis waijadfige. P.

No Muhra-Ponemones mums raksta: Muhra-Ponemones
faimneežibas skolā buhs 11. Septembris skolneetschū pahrbaudīschana
un atlaischana. Schim reisā tiks 9. skolneezes pahrbauditās. Teem,
kas gribetu faimneezez no schi instituta, ir jau tagad jaapeeteizahs.
Jaunahm skolneezehm ir 8 deenās pirms eksamena jaapeemeldahs, lai
pehz tam laikā waretu eestahtees. Eksamens notiks atsklahti, un wi-
seem teem, kam patišchana preechsch schihs leetas, buhs eespēhja, to
apmeklet. — Schim brihscham skolā ir kahdas 40 skolneezes, un wehl
arweenu eerodahs jaunas klāht, gan no Kursemes, Widsemes, Igauni-
jas un Somijas, gan ari no Leipcheem, Sweedrijas un Gelsch-Kreewi-
jas. Daschaš jaunawas, fawu dšimteni atstahjot, gan loti noskumst,
jo tāhs jau newar finat, kā fweſchumā klāhfees. — waj tur laime
fmaidihs, jeb waj behdas fagaidihs, — bet kad schurpu atnahkuschas,
tad tāhm leelahs, kā buhtu jaunu tehwiжу atraduschas, kā tas zitadi
ari newar buht; jo ta mihlestiba, kuru winas bauda no mahjas mahtes,
kā ari no skolotajeem, ir ne-aprobeschota. Tā winu gars ihsti teek pa-
zelts us augšaku pakahpeenu, tā kā tāhs ar sparu zenschahs, sasneegst
to mehrki, kuru ir sprauduschahs par fawas nahlotnes nodibinataju.
— Beidsot wehl peeminu, kā minetā skola turpmāk no Krōna dabuhs
2000 rubtu leelu pabalstu.

Widfeme.

No Nihgas. Nihga sawā 700 gadu gorā muhšchā wehl to nebija peedishwojuſi, kas tai akurat tagad bija jaapeedishwo, proti til dāhrgus rūdsus un winu til warenu un schiglu lahdeschanu kugōs. Wezum wezi laudis mehd̄s stahstīt no dāhrgeem laiskeem, kad puhrs rūdsu mafajis 3 dāhlderus, tas buhtu kahdus 3 rubl. 90 kap., — til pat dāhrgi rūdsi bijuschi 1847. un 1868. gadā, — bet tagad tee par wifahm reisahm bijuschi dāhrgali. Tagad par mehru, kas ir masaks nēla wezais puhrs, ir mafati 4 rubl. 65 kap. Schi žena, ūnams, til ihſu laizini ir pastahwejusi, un tad us 3 rubl. 25 kap. mehrā nokrituſi. Muhsu ūmkopji, kas jau daschus gadixus ir gedojuschi pahr labibas ūmehm ūnahn, ar 3 rubl. 25 kap. mehrā nau bijuschi ihſti meerā, un daschi ūawus graudus eſot aifweduschi atpakaſ us mahjahn. Tee nu gan buhs neganti pahrsteigusches, un wehlak ūawu dāhrguma lahibu kreetni noschehlos. Ko lai ūaka tee kautini, kam til dāhrga maiſite japehrk un ja-ehd, eewehehrojot, zik dāhrgaka ta teek tur, kur ta no mums teek aifwesta; jo weschana un kuptschofchana ūagehr ari ūawu ūelnu. — Bet kamdehlt labiba tagad ihſti til dāhrga? Waj ta pee mums til wahji pa-augus? — Baldeewa ūaugstam debesu Tehwam, kas mums ir bijis schehligs. Pee mums wairak nēla ūawa teesa ir ūaugs? tamdehlt ari labiba ūnebuhs til breenmigi dāhrga, ka daschi ūere un ūiti daschi baidahs. Tas dāhrgumis naħl no tam, ka kahdās 18 Kreewijas gubernās labiba gluschi no-augus. Ihpachī ūasajā Kreew'semē, kas ir ihſta labibas klehls, leetus truhkuma dehlt, wiſs ūehjums gluschi nodseltejis un iſpu-tejis. Audseligōs gaddōs tur ūaung arweenu dauds wairak, nēla pa-

scheem usturam ir waijadfigs, un kad tur gandrihs wiſi gadi tahdi labi, tad netop krahts klehtis un magasinās, bet wiſs pahralums tuh-dak pahrdots; tapehz teem tagad til peepeschs un breesmigi leels truh-kums. — Augusta un ſchehligā waldiba, pahr teem bahrgi veemefleteem maiſes dehleem un ziteem truhkumu zeefdameem walſts behrneem apſchelodamahs, gahdā daschadi. Pirmkaht ta ar labwehlibu eereds tahn beedribas, kas truhkumu zeefdameem lehtaki pahrdod labibu un maiſiti. Otrkaht ta 15 milj. rublu ir nowehlejuſi preeſch walſts kopdarbeem, preeſch ſchoſeju un leelzelu taisifchanas, lai til truhkumu zeefdameem ſtrahdnekeem buhtu pelna. Trefekahrt ta aisleedsa, maiſes labibu iſwest us ahrſemehm, no 15. Augusta fahlot, us nenofazitu laiku, lai paſchu laudim nebuhtu truhkums waj bads. — Kad nu no tahda aisleeguma iſſludinaschanas lihds aisleedsamai deenai bija til kahdas pahri nedekas, tad Rihgā eefahkahs til druhsmiga rudsu aislefchana us ahrſemehm, lahda wehl nelad naw redseta. Semkopji us laukeem ſlapjus rudsus ſchloretās rijās deenahm un naktim grausde-dami un ar meeau laudamees kubla mehtija un ar ſeſafas ſkuhu meda

dami un ar meegu kaudamees kuhla, wehtija un ar leelalo skubu weda us pilsehtu, kur augsta, fengaidita zena tos aplaimoja. Uskuptschi tapat wezus spihkeru rudsus, ka ari jaunus dsina tik us Daugawmalu, gan ar faweeem milsu firgeem un warenahm raspuuskahm, gan ar semneeku kleperischeem un maseem rateleem, kur kahdi 20 lugti, fawus dischenos wehderus atwehruschi, us teem gaidija. Deenahm un naaktim

rudsi ka uhdens, gan pa dselsszelu, gan pa eelahm, tezeja til us Dau-
gawu. Eelas, pa kurahm rudsus wairak weda, bija no isbahristiteem
un fabraukteem graudeem dabujuschas bruhnu maises krahsu, ta ka aif-
behgdamai maifitei wareja dsiht pehdas. Deenahm un naftim strahd-
neeki un strahdneezes pahrt lalku un galwu lahdeja fugus, — deenahm
pee leetainas gaifmas, naftim pee sprehgadahm lahpahm jeb pika
swezehm. Kugi libdsinajahs leelahs muishas rijahm un kugneeki kuh-

lejēem, tik breesmigi tee bija apputejuſchi un apkwehpuschi. Daugaw-mala bija lihdsga Zahsepa ſchluhneem Egip̄tē, kur pilnu maiſu ne-iftkaitami ſtrehki pažeblahs pret debesim. Strahdneekti strahdaja ar tik leelu ſlubu, kā kād paſtara deena nahktu uſ Rīhgu, — un ta ari pateeffi nahza. Puſnakti, pulkſten 12ds, no trefchdeenas uſ zekortdeenu, no 14. uſ 15. Auguſtu, pulkſtenis Pehtera baſnizas torna galā ar pirmo ſiteenu paſludinajā vehdigo deenu, ja — vehdigo ſtundu un azumirlli no augsta Keihara ſchelhgā likuma, kas aileeds maiſiti aifwest uſ ahr-ſemehm. Lihds ar pirmo ſiteenu lugds atſkaneja juhrneku walodā wa-reна pawehle: „Schlop!“ Tuhdal katram strahdneekam iſkrita no ro-lahm tuſſchs waj pilns maiſinsch. Katrs nu weegli no puhtahs, ze-

puri nonemdam, sveedrus un pukeklus no peeres flauzidams un pee labahs pelkas domadams. Lihds ar pehdigo siteenu tamoschnas jeb tulles wirtsneeki un saldati rewideereja Daugawmalu un apsikhmeja tos labibas kugus, kas nu ar skubu brauza no malas nost — ar pilnu waj nepilnu lahdinu. — Otra, jauna rihta Daugawmalā bija pavisam zitads skats. Labibas maiju strehlikhi, no fargeem opfargati, schur un tur meerigi guleja, nelaika labad mahjās palikdami un us atvakal-weschani spihkeri gaididami. — Lasitajeem Latwijas rudsu pehdigo augsto zenu un winu wareno aiseeschani us sweschureeni pastnodams, es teem lahdu jauku leetu gribiju līst pee karstahs sīrds, proti tos un misus zitus usaiginat, lai Kursemē fazeltos beedriba, kas no labdewigeem sem-kopjeem fanem labibu un to (lahdus wagonus) aissuhta us Gelsch-Kree-wiju preefsch isdalishanas teem, kas wairak truhkumu zeesch „melnajā semē“, ar to ihpaschu pefikhmejumu, ka ta dahlwana teem suhtita no „Deew'semites“. Kā sinams, scho wijsaukalo semes wahrdinu wiſā pasaulē Kursemēi dewis Keisars Pehteris Leelais, — un schi tahda schinklība buhtu dahlwana, ko labi krusfbehri pasneids, fawa nelaika krusfbehwa weetā, wina tuwaleem ihstneekeem, kā pateizibas

sihmi par to jauko wahrdinu. Tahfak ta buhtu leeziba, ka Deew'sem-neeki ir schehlsirdigi laudis, un atklahta leezibas sihme, ka Latwju tautina pateesi mihlè leelo Kreewu tautu un pelna winas pretmihlibu. — Zaur scho dahwanu Lawju tautina atrastu fewischku schehlaftibu sawa Semes-tehwa azis, — zaur to ta few zeltu muhschigu, augstu peeminu, ka ta no sawas rudas, masal augligaas semes, un turklaht greuhtha laikä, palihdsibas dahwanos ir suhtijuji melnsemneekem, ihstajeem maises dehleem. Tagad ir tas ihsti isdewigais laiks, fur tee few war zelt muhschigu selta peeminu. Tamdehl, Kursemneeki, Deew'semneeki, un ari Juhs, Widsem-neeki, Mahrsemneeki, ar Deewu pee darba! Fr. Melon.

Widsemes gubernators, generalleitnants Sinowjews, pahrbrauzis no Pehterburgas mahjās.

Widjemes mahzitaju jnodi jchogad atklaħs 21. Augustu
Beħfig.

„Rīschfij Westnīks“, kuram, kā finans, ir ūgas domas pah
muhsu skolu buhschanahm, un tas tamdehl ne sen wehl karsti aiststah-
weja un apsweiza Kreewu walodas kursus, kuri pehdejōs gadōs schur
un tur preefsch laukskolotajeem teik notureti, tagad atradis, kā schee
kursi ne-esot no nekahda labuma, un tapehz wehlahs, lai laukskolotajus
raiditu us pilsehtas skolahm, waj ari us skolotaju seminareem, tur pa-
mahzites. Laikam gan „Rīschfij Westnīks“ pehz lahda laizina at-
radihs, kā ari tas mās valihdsejīs un tautas skolotajus naw wiš pah-
taisījis pehz wina prahta.

Dihwains atgadijums pēc Dubultiem. Otrdeen, 6. Au-

gusta, ar kugi „Adleri“ brauzu lihds Dubulsteem, lai tur nodotu kahdu paku B. kga weikala. Bet kugis negrubeja tilk ilgi usgaidit; jo mans zelojums sneedsahs lihds Slokai, un kugis ar dselszela brauzeenu no nahza reisā pee Dubulsteem, tur tai brihdi neweenu nelaida pahri pahr sleedehm. Bet negaidsits atgadijums kugi uskaweja. Alus muzas no kuga ahrā welot, weena eegahsahs Leelupē un peldeja sem uhdens, tā ka newareja wis tilk drihs to ihwilk. Tē peenahk diwi Schihdi un jautā, ko uhdeni mellejot. Melletaji, sobodami, atbild, ka uhdeni eekritusti selta naudas muza, kuras isglahbejem ari latram no tam sawa teesa atlekhshot. Tē Mauscheli tuhdaš laiwinā eekschā un dodahs flihksfostscho muzu glahbt, zeredami, ari sawu dalu no tahs dabut. Tee nu, muzu weldami un zeldami, plauksch! abi eekriht tumschajā uhdeni, ka ne g'waltes nepaspēhja issault. Tā nu muza un abi Zankeli no uhdens tika issweijsoti. Abi pehdejee bija flapji kā schurkas; wini, no purinadamees, aissgahja projam, no muzas neka nemantodami. Pa tam man atlīka deewsgan laika, sawu paku nodot un braukt lihdsi līhdi

No Majoreem. Kahds „Nowoje Wremjas“ korespondents, suhdsedamees pahru gruhtumeem, ar kahdeem meera-teesnefcheem Baltijā walodas sīrā jalaujotees, tamdehl ka arweenu tulkus janemot valihgā, tomehr newar leegt, ka Wahzu un Latweeschu tulkus gan wehl ahtri warot sadabut, bet schais deenās meera-teesnesim bijusi ja-isspreesch prahwa, kurā bijis Nīhneetis apsuhsdsets, kas pa schihs wasaras laiku apmetees Dubultu juhrmalā us dīshwi. Celas puikas Nīhneetim arweenu bareem skraidijuschi yakāl, to wisadi kaitinadami, un kad tee beidsot sahkuschi tam pat bisi rausit, tad winsch weenam gahsis ar leetus schirmi par galwu. No tam tad zehlupees suhdsiba, un meera-teesnesim nu behdas, kur sadabut tulku, zour kuru waretu farunatees ar apsuhsdseto Nīhneeti. — „Nowoje Wremjas“ behdas mums schleetahs buht itin leekas; jo minetais Nīhneetis, kas ir pasihstams Nīhgas tiragonis, prot deemšaag tiffah na freemisski sā ori na moħisski.

No Rujenes raksta „Itgai f. St. u. L.”, ka rudsī schogad buh-schot itin labi un kulschana tikuši isdarita ar leelalo steigschanoš, lai wehl preeskch 15. Augusta kahdu dahu no teem waretu pahrdot. Jau pirms jauno rudsī eewahkschanas tē bija pilnigi patehreti tillab priwatee, ka ari pagastu krahhumi, un jau ilgu laiku nekur newareja fadsht nedēr rudsus, nedēr rudsī miltus. Kad atwilks sehklas un ustura dalu, magasinas paradu un jau tagad pahrdoto dalu, tad masgruntniekeem deerwssin waj kas paliks wehl pahri, un ja, tad gan tikai sihkumi.

Surfeme.

Kursemes mahzitaju sūnode schogad eefahlsees Yelgawā je-
tortdeen, 5. Septemberi, ar deewakalposchamu Wahzu un Latweeschu
bañizā.

Par Kurzemes konstitorijas laizigajeem pēcēhdetajeem eezelti:
barons Leons v. Vietinghof-Scheel un barons Eischens v. Bistrams.

Jauks sapnis. Augstahs rudsu zemas nu ir akal us reisu nokrituscas semu. Winu zelschanahs, tik brihnun ahtri un augsti, bija wizeem, bet ihpaschi lauzeneekeem un tirgotajeem, ta ka jauks sapnis, kas jo ahtri parahdijahs un atkal nosuda. Leelakai lauzeneeku dalat pateescham ka sapnis war isliktees, tapehz ka zemas par rudsseem bija jo nedfirdeiti augstas, gandrihs lihds 5 rubleem par mehru. Pudeem pahrdodot, pat yudu mafaja par labeem rudsseem 1 rubl. 50 kip. Zahdas, tik dahrgas zemas ne-atzeramees wis peedishwojuschi. Desmits gadu atpakał rudsu zemas gan bija lihds 4 rubleem par mehru, un ja tee bija it wifai labi, tad kahdas kapeikas ari wairak mafaja. Pat wezu lauschu daudsinata leelajā labibas dahrdsibas laikā, 1806. un 1807. gadā, puhrs rudsu mafajis tikai, ja wifai dauds, lihds 4 rubleem. Bet kad nu rehkina to, ka tad bija labiba rijas schahweta un tagad tikai teek ar maschinahm kulta, un tapat ori, kad tagadejo mehru toreisejam puhram stahda preti, tad rudsī schogad Augusta sahklumā bija pateescham nedfirdeiti augstā zemā. Zenu veepeschahs zelschanahs un ahtrahs nokrischanas eemeslu mehs jau wisi finam, un tamdekt to ne-waijadsehs wis neko dauds plaschi isslaidot. Leeta it schahda: No wifahm semehm tagad dsird leelu leelo truhkumu, un ari Kreevijs eekschejās gubernās ir sliks gads, ta ka laudim truhkst maises, un wal-diba pat daschās weetās fneedsa palihdsibu. Lai nu Kreevijs walsts nezeestu pa dauds no truhkuma pahrtikas finā, tad waldiba aisleedsa. no 15. Augusta sahlot, labibu iswest us ahrsemehm. To dsirdot, tir-gotaji pasteidzahs, muhsu rudsus israudit us turen, lai zaur to wa-retu ne ween daschā weetā maises truhkumu nowehrist, bet ari paschi kreetni nopolnit. — Re, ta bija ta leeta, zane ko rudsu zemas tik pe-vezhi zehlahs un nokrita. — Bet schis atgadijuuns ari fazehla pec mums loti leelu kustibu. Laudis, ar wifu slapjo laiku, steidsahs kult rudsus un tos west us tirgu. Labibas pirzeji brauza pa wizeem zeleem, un ko satika ar rudsseem, tos nopirkta; salihgschana negahja ilgi, — dauds, ja weens, diwi, trihs, un bija nopirkts, jo zik pahrdeweji prafija, tik dabujo. Waj tas nebija preeskch lauzeneekeem jauks sapnis, kad par masu wesumianu pahrweda leelu maku naudas?! Un tapat ari tirgotaji, andelei weizotees, nonesnija prahmakas summa — un tas

Semkopiba un saimneeziba.

Pañcaldvibhasa aīśtegta.

Pahr rinku bluka leetaschanaś labumu pee semes
apstrahdaschanaś.

Jau agrat reis esam darijuschi usmanigus us rinku bluka kā us loti teizama semkopibas darba rihka un wehl tagad to eewehrojam, tamdehl kā daschs semkopis zaur flapjo laiku buhs preefpeests, sawus preefch rūdens fehjas nospreestos laukus art jeb kahrtat tikai ihfi pirms issehfschanas, kas preefch jauno fehju pirmahs, labahs attihstischahnahs nekad naw labi; jo fehklas graudi pehz fehfschanas nedrihkt waligi gulet semē, bet teem arweenu ir janahk jau nogulejuschi druwa. To-mehr preefch tam, wehlahs arfchanas dehl, truhkt waijadfigā laika, un tad nu rinku blukis jo labi noder. Minetais blukis, wahrdu fatot, ir tahds semkopibas darba rihks, kuream neweenā fainmeesibā ne-waijadsetu truhkt, tamdehl kā wina leetaschana fneeds dasch'daschadus labumus, zaur to, kā to ne ween pee papuves apstrahdaschanas, bet ari pee issehfschanas pawafarā un rudenī loti labi war isleetat. — Kas nu wišpirms fihmehajhs us rinku bluka labahs isleetaschanas pee pa-puves apstrahdaschanas, tad, kā finams, winas galwenais usdewums ir, pehz eespehjas ihfā laikā stalla mehflus waj rugajus un ee-artaħs saħlu- un aħbolina faknes fatruhdinat un fapuhdet un par to gaħdat, kā pehz eespehjas mas no fchihm mehflojofschahm fatura dalahm pa-leek wirs semes gutot. Kad ezesħas, ihpaschi weegħla semē, nahk tuh-lit pehz arkla, tad naw nowehrfchams, kā ee-artaħs mehflu weelas, tik-lab tahdas, kas nahk no loopeem, kā ari taħs, ko eeguhst no stahdeem, pa dakai neteek iswilktas no semes aħra, ko gludais koka blukis paw-fam ne-aiflawe, kureħx semi allaschin ari pataifa tik gludu, tā kā eze-sħas us gludà laukuma tikai mas ko war valiħdset. Turpreti kad dselscha rinku blukis nahk tuh-lit pehz arkla, tad aramā kahrtat teek zeeti fasspeesta un dselscha rinku d'sitħabs gropes ne-aiflawe ezesħu wehlako labo darbu, bet wehl wairak to sekmè, bes kā taħs no ee-artaħahm mehflu weelahm, rugajeem u. t. t. jeblo iswilktu no semes aħra. Kad papuwe schahdi teek apstrahdata, tad jau pehz t'sħerrahm waj pеezahm nedelahm, ja waijadfigs, war tilt kahrtats, un druwa tad ir tilt skaidra un qatawa, kā to zitadi nekahdi newar fagatawot.

Pirms rudsū un kweeschū issehshanas mehds gatavi usarto druwwi ilgi atstaht gulam, lai, kā to jau peeminejahm, walejā seme atkal wa-retu noguletees, tamdeht ka tas ari ir haisligi, kad schi aramahs kahr-tas pamasam faguleschanahs tikai tad noteek, kad jaunā sefja jau ir fahkuši eesaknotees. Bet daudsreis ne-atleek laika, tik agri beidhamo reis art jeb kahrtat, ka seme war noguletees, bet ir dauds wairak pee-speesti, — schio ruden' tas daudsās faimneezibās notiks, — tuhlit pehz arshanas feht, ka lai pa wehlu netiktu gatawi. Scheit tad it ihpaschi nogeld rinku blukis, tapehz ka tas weenā deenā mekanifki zaur sawu smagumu to padara, ko lihds schim us dabiga zela tikai pehz il-gaka laika wareja fasneegt, proti semes faguleschanos. Rinku bluki tad leetā tuhdat pehz arshanas, un issehshana war tuhlit eefahktees, tamdeht ka sehlla nu atron zeeschu stahwokli sawahm faknehm. Tik pat labi rinku blukis ari noder pawasarā, kad, laika truhkuma deht, preelsch wasaras sefjas nospreesto lauku rudenī newareja sagatawot, un tamdeht to tikai pawasarā waijaga art. Schai reisā rinku bluki teetā tuhdat pehz firmu, ausu un meschū issehshanas us nupat ka ap-sehta lauka, kuru darbu winsch padara dauds labaki, nekā gludais blukis; bes tam tabda seme, kas ar rinku bluki nowelta, sawās gropēs

fatura ilgaki mitrumu, nekà tahda, kas ir it gludi nowelta. Tee in peedishwoti labumi, kuri ir loti ja-eewehro, tamdeht ka plaujas eenehumu ne wiš moša mehrâ no tam affaraighs.

Rinku blukis war sefjamā laikā ari beeschi tapt islektats ezeschu weetā, kad sehlla ar arklu ir eewadita semē; jo kad pehz tam eže, tad ezeschās ar fawahm garajahm tapahm weenu sehllas graudu daku atkal israuj no semes ahra, kurpreti rinku blukis sehllu ne-aisteek, semi tikai pēspeesch un lihds ar to winas wirskahtu nolihdsina. Rinku blukis tadshu ari jo labi noder pee ahbolina- un sahlu sehllas issefhschanas us laukeem un plawahm, jo winsch fmalkos sehllas graudinus labi eewada semē; ezeschās pee scheem darbeem ir pawifam newaijadfigas, un naw ari labi leetajamas; ahbolina sehllu us rudsu lauka ee-ezet, to tikai reti lahds semkopis nemahs darit, — winsch labak atstahj sehllu wirs semes gulam un nogaida, lai winas dihgħschana teek weizinata zaur nejauschu atgadijumu, proti zaur labu laiku. Zil daschs sehllas graudinsch schahdi ne-aifeet boja, kas zaur rinku bluka leetaschanu teek nowehrsts; jo winsch rudsu sejhjai nepadara ne wiśmasako skahdi.

Masās faimneezibās dara labi, kad tilai dselscha rinkus pehřk un koka dalas paſchi pagatawo. Preeſch tahdahm faimneezibahm ari peeteek blukis ar 25 rinkem, no kureem 13 preeſchā un 12 pakalā ir peetaisti, eekams parastajam diwlahrſcha rinku blukim ir 31 rinkis, proti 16 preeſchā un 15 pakalā. Weens rinkis makſa weenu rubli.

Vauns eenaidneeks (nesahles) semè.

(Beigumš.)

Papuvi peenahzigi apkopjot, leels pulks nesahlu top ispostits; bet kad no dauds gadeem jau faktahjees semē nesahlu fehklu daudsums, tad zaur papuwes apstrahdašchanu pilnigi tahs newar isnihzinat, tam-dehkt ka tik ta fehlla attihstahs, kura atrodahs aramahs semes wirsejā kahrtā, bet ne wis ta nesahlu fehlla, kura semē gul' dſilaki; pat zaur daudskahrtigu aramahs semes kahrtas apwandischanu noluhls netop pilnigi fasneegts.

Kas tamdehl preekschlaikā ar panahkumu grib gahdat, lai nesahles ne-isplatahs, tam waijaga kertees pee sekoschā lihdselka, kutsch par ihsti teizamu israhdahs un prasa mas darba. Tidrihs lā Augustā labibas lauka nokopshana ir pabeigta, waijaga tikai wairak reisu rugajus ar asahm ezeschahm isezet krustam un schkehrsam, lai semes wirsu usirdinatu 1 zellu dīli un wīfas iskritusshahs nesahlu fehklas aplahtu ar druzinu semes, un tā tahs pamubinatu us dihgshani un usnahlschanu, kas nenoteel, kad fehklas semes wirsu ne-apklahta paleek gutot. Kad ta turpretim, lai ari tikai $\frac{1}{2}$ zellas dīli, nahk semē eelschā, tad iklatrs fehklas graudinsch nahk pee attihstishanahs, un tahds rugaju lauks tad lihds rudenim allasch top wehl itin salsch, dod preeksch lopeem labu ganibu un beidsot rudenī zaur dīli arshani wīfas nesahles pamatigi top ispostitas. Šo darbu war ari padarit ar trij-wajtschetlemeeschu lobischanas arklu, — tikai winu waijaga loti felli nostellet; jo tillihds lā tas dīlaki ker par $1\frac{1}{2}$ zellas, winsch pa dauds stipri ar semi apklahj ūmalkahs nesahlu fehklas un aisslawē winu usnahlschanu. Wifadā wihsē mehrkis teek weeglaki un ahtraki fasneegts zaur ezeschani ar asahm, spizahm tapahm; jo weens strahdneeks ar diwahm ezeschahm, wehl deewsgan garajās deenās, war ihsti labi 10 lihds 12 puhra-weetas rugaju par deenu garam un schkehrsam no-ezet. Kad apdomā, ka-neskaitams pulks wifadu nesahlu tāhdā wihsē top isnihznats, un kad, rugaju ezeschani tikai tāhdus gadus no weetas atfahrtojot, no tāhm mōkahm teek atšwabinats un dabon tībris labibas lau-

(Pielikums pēc „Latv. Av.“ Nr. 34., 1891. g.).
ķus, tad gan waijadsetu domat, ka ari masās fāimneezibās daschas deenas zauri pehz plaujas 1 strahdneeks un 2 sirgi tiktū isleetati preekfch ūchi til derigā darba. Jo tadschu ieklatrs preezajahs, kad tam wafarā ir labi, tihri labibas lauki, un tas us labu plauju war zeret, kurpreti stipri ar nesahlehm no-augusti labiba ihpaschneekam nelauj tilt us preekfch u mīnam dod leejibū, ka tas kā semkopis fāmu amatu neprot.

Auglu kahrtibu pahrgrofit, kad ta naw pa dauds nederiga, mehs ne-eewehlam; jo tahda auglu kahrtibas mainischana eesahkumā weenu- mehr ir kaitiga, un pekna eestahjabs wisagraki tilai pehz 2 waj 3 ga-deem. Turpretim netihru rugaju isgezschamu drihs pehz pfaujas (preeksch tam derigas deenas jau war iswehletees) mehs newaram deewgan zee-schi eeteikt. Kad tad wifas nesahlu fehlas, luras pee kulschanas wehl eerodahs, usmanigi teek padaritas par nelaitigahm, ka ari wifas nesah- les, kas atrodahs pee zeleem un grahwjeem, pee laika top atbihditas pee malas, tad ar droschibu war us to palaiestees, ka no schi semlopibas launa eenaidneeka, proti no nesahlehm, beidsot pamatigi teek walā.

No oln labahs garfhas

Ola ir weens no wisfpehzigakajeem baribas lihdsekleem, un proti tahds, kuru naw eespehjams wiftot. Weenas wiftu olas baribas wehr-tibu stahda blakam zefordalmahrzinaí wislabakahs wehrschu galas. Kà olu leelums grosahs pehz daschadahm wiftahm, tapat tas ari ir ar winau garfchu. Olu labà garfcha tomehr ne-atkarajahs no wiftu fugas ween, bet ari no winu baribas. Wiftas, kas usturahs no wirzigahm, spehzigahm weelahm, dod ari garfchigakas olas, nela tahs, kas bauda wairak uhdeneinas, masak spehzigas baribas. Tamdehl ari wiftu olas arweenu mehds buht daudi garfchigakas, nela sofu un pihlu olas, kas pa leelakai dalki uhdene atrod sawu baribu. No wiftahm atkal tahn ir labakas un garfchigakas olas, kas war isskraiditees pa lauku, kur winas dabon fmalkas lapinas un lukanus, zaur lo olas dseltenums top skaisti dseltenens un dabon labu garfchu. Ir weegli isskraidrojams, ka wiftas, kas top ehdinatas ar maso labibu, fakapateem kartuseleem un zitu masak spehzigu baribu, ari olahm war tikai dot masak labu garfchu. Geslodfitas wiftas tamdehl waijadsetu ehdinat tikai ar labbeem graudeem, wislabaki ar meescheem, un wafarà bagati ar jauneem, sakeem stahdeem; zitadi dseltenums paleek tikai gaischi dseltenens un ir masak garfchigs. Tehlas galas un famaitatas baribas ehfchana ir kaitiga olu garfchai, un ta ari winu zenahm, kurpreti drusku fahls, ik deenas veemasta derigai, spehzigai baribai, weizinot netik ween wiftu olu dehfchanu, bet efot ari loti laba preefch olu labahs garfchas. Tamdehl tahds prahrigs wiftu audsinatajs sala, la zilwels spehj no ween weizinat wiftu olu dehfchanu, bet ari pa-augstnat winu labo garfchu un wehrtibu.

Sinten

Daschadi sikhumi.

Mosquitobium cemehriani

Maṣgatajahn eevehtrojams.

Lai weſha, maſgajot, ſawu krahu neſaudetu, tad uhdenuim waijaga maſsumu elika peeleet ſlaht. Ja gadahs waletas drahnas maſgat, un grib, lai wate paleek arveenū tſchaugana, tad ſtalojamam uhdenuim waijaga kreetni fahle peebeht, un tad waletahs drahnas ſchini ſahlitā uhdenu ſahdu laiku atſtaht. — Smalkas, wilnainas drahnas, maſgajot, top atkal tik pat kā jaunus, ja maſgajamam uhdenuim peeleek ſlaht drufku tā ſauzamā ſwilliju ſoka miſu, kuradabujamas ſatrá apteeku pretſchu pahrdotawā. Nem ſahdu daku no ſchihm miſahm un ſauj tahm pa nafti miſti uhdenu. Otra rihtā uhdenu iſlahſe un tad tamī us pahris ſtundahm eeleez wilnainahs drahnas; pebz tamī tahs tamī paſchā uhdenu pahri reisas ja-iſmaſgā. E. M.

"Alwin', Alwin', — tad pagaidi tak jel weenu azumirissi! Kam-dehk tad tu gribi eet fabjahm? Stallis ir vilns sirau, un ta tu gri-

"Tew taisniba, Leijneez'! Maso bruhniti gribu pañem, kuru aritoreis wiñch man fajuhds. Bet kluſu, ka lai mahte muhs nedſird! Nè, — zelu gan es lahgà nesinu, bet gan es aiftikſchu. Lihds Dſehrju ykawahm es un bruhnitis ſinasm. Tad es braukſchu gar meschmalu lihds norai. Gan tad es tur kahdås mahjås dabuſchu zilweku, kas mani lihds Kretiaai aifwed. Ja, nauda jau man ir leſchå. — Un nu

Bija jau labi tumfch^s, kad Alwine dewah^s us zela. Ar Mahrtina palibdsibu wixai bija isdeweess, nepamanitai aissbraukt. Un nuwina pa zelu laida, tik ween jaudaja. Nalts palika arweenu tumfchaka. Wina pati brihnijah^s, ka winas fids nemas tik nelaimiga nejutah^s, ka wixa to bija domajusⁱ. Winas daba to weenumehr dsina us ahtru, duhschigu darbu. Tik tad wixai nebija zeribas un duhschias, kad tai kluusu bija jafehd un rokas tatura klehpⁱ. No ta brihscha, kuruwina gala spreedumu bija taisijusⁱ, ta bija pilna zeribas. Wina grib Johni olobbt un ari olobba minu!

Zahni glahbt, un ari glahbs winu!
Kamehr schahdas domas pa winas galwu maišijahs, ta brauzza
ahtri us preelfschu. Par spihti schim gada-laikam, naktis bija pawifam
tumscha. Melni padebeschi stahweja pee debesim, furus pat leelais
wehjisch, las pret wakari bija eesahzis puhi, nespbehja aisdſibt. Tilai
ſchur un tur tumschee debess gabali iſſchlihrahs un ſila ſtribpina pahri
minutes bija redsama, fur pa brihscham ari wehl kahda ſposcha ſwaig-
ſnite parahdiyahs. Pa brihscham ari uſnahza leetus tubzite, un ſtiprals
wehjisch to puhtia meitenei ažis. Tad wina ſawilka deli zeetak ap zeb-
zelen.

galeem, — bet ne azumirkla wina nepasaudeja duhschäss.
Tur jau bija tas zalsch, kas pa labo roku eegreeschäss plawäss. Zil preezigi wina torefi pa scho zelu bija braukuz! Waijadseja til drusku groschu us to puši pagreest, un bruhnitüs ispildija winas wehle-schanos. Weikli winsch eegreeschäss pa scho zelu un tilschöja til pat ahtri, fa to rihtu, kad faulite sposchi spihdeja. Pa labo un kreifo puši zelam bija leeli, kupli wihtoli. Wehtra, pahr wineem yuhsdama, tos logija us augschu un semi. Naktis tumisibä Alwinei wini islilahs fa spoli. Kad winas sirds gan puksteja ahtrali un stiapraki, — bet kad wina platahm azim noslatijahs, tad ta pahrleezinajahs, ka tilai paltehflis winau isbeedejits. Brihscham, kad webjsch stiapraki schnahza un plaschais, no zilwekeem tuftschais apgabals winas drofcho sirdi schaufmigu padaria, ta usfauza bruhnitum, lai weiklaki tel. Un winas balses winu pa-schu eedroschinaja, un ta drofchaki turpinaja sawu zelu.

Tur jau ir Dsehrwju plawa un meschš! Meschmalā wina us azus mirkli peectureja un atbihdija ar abahm rokahim matus no peeres, ku-

